

Pesti diákélet. A segítőegyesületek.

A Bethlen Gábor Kör például, a melyet tíz protestáns diák alapított tizenhárom évvel ezelőtt s a maga erején, küzködő munkával lett azzá, a mivé, a tagsági díjából s az évi Bethlen-nap jövedelméből olvasó, társalgó és billiárdszobát tart fenn, hat szegény protestáns fiúnak nyújt ingyen lakást, tizennégy másiknak ad ebédet és vacsorát s négyszáz koronánál nagyobb öszszeggel segíti szegénysorsu tagjait. Tizenhárom esztendei örökös kulcsolással annyit tudott elérni, hogy a Jótékony Államsorsjáték igazgatósága tizennégy és félezer koronát jutlatott neki.

A Bölcsészek Segítőegyesülete egyegy évben több mint háromezer koronával támogatja a filozoptereket. Legalább is így mondja az egyik tisztviselő.

— Ugy hallottam, kérem, hogy a tanárjelölteknek alig az ötöde iratkozik be az egyesületbe.

— Olyanformán.

— Azt is mondják, hogy egy időben kifogások voltak a vezetőség ellen. A rektor például leírt...

— Igen. Leírt, hogy a jövőben választmányi tag kondíciót nem vállalhat.

— Ugy van. S ez azután az oka annak is, hogy a szegény filozopter inkább magánaton próbál boldogulni, mint hivatalos ajánlással.

— Ez csak volt így. Nézze csak, kérem, hány ajánlat érkezett hozzánk s hányat foglaltak el?

Főlüti a könyvet és olvas:

— Az első félévben a szülők százharminckilenc esetben kerestek nevelőt. Ezek közül hatvanhárom fővárosi kondíció volt és hetvenhat vidéki. Már most a hatvanháromból huszonnyolcat foglaltak el s a hetvenhatból nyolcat

— Különös.

— Ellenkezően, nagyon egyszerű. A szülők rendszerint olyan fölrsófoltt igé

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző

Cím *Pesti diákélet. A segítőegyesületek.*

Forrás: *Esti ujság*

Bp.

1914 1/28

(Hely)

(Idő)

(K)

Osztályozás

Tárgy

378.27

Hely

Idő

1914

Személy

Helvszám

Öt évvel ezelőtt költözött be a mostani házba, addig öt-hat utcában széjjelszórva feküdt vagy tiz esztendőn keresztül.

— Az Otthonban, — mondja a gondnok — száz diák kap teljesen ingyen lakást természetben s egy elenyésző résznek hónapi lakáspénzt utal ki az igazgató. Természetesen ide is tulton-tul sok a pályázó s a Segítőegyesület igazgatóját minden reggel valósággal megostromolják: mindegyik kér, vár, remél valamit s bizonyos, hogy ha csak lehet, egyetlenegy sem távozik üres kézzel vagy legalább biztatás nélkül nem.

— S mennyi támogatást kap a két egyesület?

— Ezer-ezer koronát az egyetemről.

— Semmi egyebet?

— Semmit. Nem is hiszi el talán, hogy a főváros, a melynek minden másra van tartaléktökéje, minékünk, a Diák-otthonnak és a Diák Segítőegyesületnek tizenöt esztendő alatt összesen négyszáz koronát tudott jutlatni. Négyszáz koronát, a mikor mi minden évben száz meg száz szegény diáknak nyújtunk segítséget, támogatást a boldogulásához.

A többi egyesületben is

ez a panasz: a szülőség, a szegénység szorít mindenfelől, de ma a legtöbbször ők maguk is tehetetlenek, mert ha őket nem támogatják, a rájuk számlázók is hiába kérnek.

nyekkel lépnek föl s ellenerkel olyan keveset hajlandók adni, hogy azt a föltételt a szegény diák a végső szorultságában sem fogadhatja el. Megtörtént, hogy egy kollégánknak egy órai tanításért tizenhat fillért akartak fizetni. Egy hónap alatt nem egészen négy koronát. Vidékre pedig nem megy örömet a tanárjelölt, hiszen akkor az egyetemet hanyagolná el végképpen.

— Azt hiszem, a beérkezett ajánlat is föltűnően kevés.

— Kevés. Máskor ez nem volt így. A szegénységet más is érzi ma, nemcsak mi.

A szegénység!

Ez az, a mi megakaszt és letör ma nagyon sok embert az előretöréskvésben, de megakasztja elsősorban a diákmépet. A szegénységre, a nyomorra alig tudnak elszomorított példákat, mint a diákegyesületekben s különösen azokban, a melyeknek kapuit éppen a címük-nél, az elnevezésük-nél fogva seregestül döngetik a kérvényezőök. A téknikusok segítőegyesülete többet adhatnak, mint a mennyi segítséget az nyújt, de nem ad, mert ott az a főrekvés, hogy a tökéet gyarapítsa, a melyből idővel házat szeretne magának építeni. A Széchenyi Szövetség egy-két évvel ezelőtt külső országi példára megalakította a

Diákhitelszövetkezetet, s a kamatra adott kölcsönökkel nem csupán a diákság önállóságát és önértetét akarta fokozni, hanem gondol minden bizomnyal a diákok segítésére is. De hol itt a segítség (a legnemesebb szándék mellett is), mikor a diáknak manapság arra sincs reménysége, hogy a kamatot is viszatudná fizetni!

Sokára kisütöttük, hogy az áldatlan állapotoknak Zsák-néni jó szive az oka. Először csak meg-megesett, később azonban csaknem rendszerré lett az a szokás, hogy a mikor egy-egy asztal végzett a kollációval, fölállt, a fele aztán körülvette a pultot és fizetet, a másik fele pedig tultette magát az ajtón — fizetség nélkül. Zsák néni látott ugyan mindent, de állhatatosan szemet hunyt. Hiszen szemet hunyna más is, de nem lehet, mert így csödbe kerül-nénk tavaszig.

Az albán ezenközben komor pillantásokat váltott a kifelé menőkkel...

A másik segítőegyesület a

Diák-Otthon.

Háza ott van az Üllői-ut 22. szám alatt. A harmadik emeleten s a másodiknak is jó részén diákok laknak, az épület többi szobáját a Diák Segítő Egyesület és az Egyetemi Kórház foglalja el.

diák: Itt vannak a bizonyítványaik. Higgye el, nekünk fáj a legjobban, mikor a legtöbbször azzal veszi vissza a kérvényét, hogy hát mit fog most csinálni, kihez forduljon, miből éljen? De mindenkinek nem tudunk adni.

— Milyenek az alapítványaik?

— Vannak nagyobb és kisebb alapítványok, a melyeket megbontani természetesen nem lehet: a végrendelezők akarata s különben is hová jutnánk akkor pár esztendő alatt? Azokból az egy koronákból pedig, a melyeket az egyetemi beiratásnál fizet le minden hallgató, körülbelül négyezer koronát juttatnak nekünk.

— S mennyi lehet a kiutalt összeg egy-egy évben?

— Nagy átlagban huszonhatezer korona. Olykor kevesebb, olykor valamivel több.

— A menza kosztja, ugy tudom, olcsó.

— Az s tekintve a megrágult világot, nagyon is olcsó. Egy ebédért (három fogású) hetven fillért fizetnek s a vacsorának negyven fillér az ára.

— A technikus-menza...

A gondnok legyint:

— Hagyja el, kérem. Tudom mit akar mondani: hogy a technikus-menza még olcsóbb. Ez igaz, csak hogy a műegyetem menzája házi kezelésben van. Az árkülönbség így is csekély, de azokra az árakra nekünk leszállani nem lehet.

Lemegyünk az étkező-terembe. A pult mögött ott trónol Zsák Józsefné, a menzai diákság szélétől-végtől egy dimenzióju Zsák-nénije s az ajtónál hatalmas legény áll őrt. Csak a puská hiányzik a lába mellől s bátran beillenék albán hegyiharcosnak. Szemügyre veszi mindenik kifelé tartó diákot:

— Csak nem ellenőrző-rendszer?

A gondnok elmosolyodik:

— De az. Hanem hát kénytelenek voltunk vele. A vezetőség már régebben rájött, hogy a napi elszámolásnál valami nem stimmel. A vezetőség fejet vakart, azután kalkulált, de az eredmény nap-nap után csökönnyösen az maradt, hogy az ebédporciók száma egyre több lesz s a bevétel kisebbedik.

(III.) Az általános nyomorúság visszahatását talán sehol sem érzik olyan súlyosan, mint az egyes diák-egyesületekben. Az egyesületi életre két okból is ránehezedik ez a szociális kérdés, először: mert a nagy szegénység, a mindennapi létért való küzködés miatt elmaradnak azok a tagok, a kik más körülmények között legértékesebb elemei lehetnének az ilyen tömörülésnek s ezek, ha a tagok sorába állnak is, csak azért teszik, hogy ilyen módon jogcímük lehessen némelyes anyagi támogatásra és erős a visszahatása ennek a kérdésnek azért is, mert a szegény diáknép távolmaradásával az egyesületeken belül csak azok maradnak meg, a kiknek törekvése nem egyszer az egyenetlenkedés, a torzsalkodás nyílt vagy titkos szítása s ez az oka azután a gyakori elnök- és tisztikarváltozásnak, ezért nem tudnak diákegyesületeink olyan eredményt elérni, a minőt kellene s a minőt a valóságban legfeljebb csak publikálni tudnak.

A cél, a melyet a segítőegyesületek valamennyije maga elé tűzött és az eredmény, a melyet legtöbbször fölmutat, valóban nemes, emberbaráti munka. Támogatásra azonban, ha csak pillanatokra is, más időben is mindig több diákember szorult, mint a hányanak fölsegítését reális számítás mellett megengedte az előirányzott összeg s a mennyit elbírnak az alapok. A segítőegyesületeket pedig diákemberek vezetik s természetes, hogy ha valaki, ugy elsősorban ők érzik át a nagy szükségét mindenütt s ők szeretnének segíteni azokon, a kikhez a legközelebb állnak, a kik velük egy cél után törekvő pályatársak, egy uton baktató pajtások.

A Menza Akadémika

a legnagyobb a diák-segítőegyesületek közt. Éppen ebéd ideje van s a Molnár-utcai menzahelyiséget ugy ellepik jogászok, medikusok és filozófusok, hogy torlódás lesz az ajtóban s a ki kiszorult, annak türelemmel végig kell várni, míg reá kerül a sor.

— Hogy vannak, testvér?

A gondnok vállat ránt:

— Hát csak, csak...

A pamlagra mutat, a noi annyijonnan érkezett folyamodás hever, hogy vasvillával lehetne hányni a székáraljra.

— Hány diák eszik a menzán?

— Háromszáznál kevesebb sohasem ebédel, de megesett már, hogy nyolcszáz is megfordult egy délen. A vacsorázók száma valamivel kisebb.

— És hány fiut segítenek?

— Hányat? Mindjárt megmondom, s utána néz a hivatalos kimutatásnak. — Ingyenebédet és vacsorát kap száz diák s azonkívül száznál több kap elnöki segítség címén ebédet vagy vacsorát.

— S a pályázók?

— A pályázók? Nézzen oda, kollégám, a divánra: ezek a kérvények mind ma jöttek hozánk. Február 1 a folyamodások beadásának határideje s már most háromszáznál több hever nálunk.

— Persze, sokat vissza kell utasítani.

— Nagyon sokat. Hiszen sokan kérik mi valamennyin, mert a kérvények fordul, egytől-egyig törekvő diákoknak.